1853. **DERTIGSTE JAARGANG.** **N°. 77.**

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT geschiedt op **Woensdag** en **Zaterdag**. De prijs is per *drie maanden* te Assen *f* 1,60, buiten Assen franco per post *f* 1,75.

ZATURDAG 24 SEPTEMBER.

De prijs der Advertentien is van 1 tot 5 regels **75** cent en voor elken regel meer **10** cent, behalve 35 cent zegelregt.

Het arbeidsloon.

De prijzen der eerste levensbehoeften zijn in de laatste tijden zoo in ons land als in naburige landen bijzonder gestegen. Wel is in onderscheidene rijken van Europa een gedeelte van den oogst niet bijzonder goed gelukt, maar hierin kan de oorzaak van deze aanzienlijke rijzing niet, althans niet alleen gelegen zijn. Voordat toch de uitkomsten van den oogst bekend waren of berekend konden worden, is deze rijzing reeds begonnen: in de landen aan de Oostzee en de Middellandsche zee, de eigenlijke koornschuren van Europa, en in Amerika moet de oogst goed geslaagd zijn; is er dus in onderscheidene landen van Europa al een te kort, dit te kort kan door toevoer van elders spoedig verholpen worden.

Maar waaraan schrijft gij dan de verhoogde prijzen der eerste levensbehoeften toe?

Aan de ontdekkings van goud in Californie, Australië en andere oorden der wereld, aan de groote bedrijvigheid, welke hierdoor op vele punten der aarde is ontstaan, en aan de ontzettende massa goud, welke in de laatste jaren in den handel is gekomen, en de daardoor te weeg gebragte vermindering van de waarde van het ruilingsmiddel tusschen de menschen, het geld.

Sedert Californie en Australië zijn ontdekt, trekken duizende menschen derwaarts: deze moeten op reis niet alleen maar ook op de plaats hunner bestemming van voedsel voorzien worden, daar de goudlanden, in vergelijking van de menschenstroom, welke daar aankomt, zoo goed als niets voortbrengen. En deze gouddelvers zijn niet tevreden met schrale kost; van de zuur verkregene doch groote winsten wordt in de eerste plaats een gedeelte besteed, om goed voor de maag te zorgen; en is het te verwonderen, dat de speculatie derwaarts de beste waren zendt, omdat voor deze nergens hoogere prijzen dan daar kunnen bedongen worden?

Het vervoer van landverhuizers en het zenden van koopwaren naar de goudlanden veroorzaakt op vele plaatsen en bepaaldelijk in Engeland veel vertier; waar vertier is wordt geld verdiend, en dit geld wordt in de eerste plaats besteed tot het aankoopen van meerdere en betere levensbehoeften.

Deze redenen echter zouden wel eenige maar toch geene zoo aanzienlijke rijzing te weeg brengen; een veel krachtiger oorzaak bestaat daarvoor, het is de ontzettende hoeveelheid goud, welke in de laatste vier jaren gevonden en in den handel gekomen is; hierdoor vermindert het geld, het ruilingsmiddel, in prijs, zoodat eigenlijk de waarde der levensmiddelen niet is verhoogd, maar het geld minder in waarde is geworden, dat is, men moet meer geld dan vroeger voor dezelfde zaak besteden. Voor twee á drie eeuwen kocht men een brood voor twee penningen, waarvoor men thans ettelijke stuivers betaalt; toen was het geld nog veel duurder dan thans: sedert is door de gedurige ontdekking en uitgraving van edele metalen de prijs van het geld langzaam gedaald.

Het meeste goud wordt in Amerika en Engeland aangevoerd; het blijft daar echter niet renteloos liggen, maar wordt zoo spoedig mogelijk in den handel gebragt, en door den handel door alle standen, door alle geledingen van de Maatschappij verspreid. Het kan niet anders, of hierdoor moet de prijs van het goudgeld, waarmede die van het zilver- en kopergeld in verband staat, verminderen, omdat het goud deszelfs waarde aan de meerder of minder groote voorraad ontleent. Deze prijsvermindering van het goud doet zich echter nog maar op de grootste markten gevoelen, op de kleinere markten en in de meeste landen van Europa houdt men zich nog aan de oude waarde van het goud en het overige geld. En hieraan moet naar onze meening, in de eerste plaats, de duurte der levensmiddelen en de behoefte onder de arbeidslieden worden toegeschreven.

Op de markt te Londen b. v. doet zich door de groote aanvoeren van het goud reeds de mindere waarde van dit metaal en daarmede van het geld gevoelen; naar deze markt regelen zich de andere markten van Engeland en de markten van het vaste land van Europa, niettegenstaande op deze het goud deszelfs oude waarde behouden heeft; b. v. te Londen ontvangt men voor een rund thans 10 of 20 percent meer dan vroeger; nu is echter daar de prijs van zoodanig rund niet gestegen, omdat het geld daar 10 à 20 percent in waarde gedaald is.

Doordien men evenwel op de markt te Londen meer geld voor een dergelijk rund kan bedingen, stijgt op de andere markten dadelijk de prijs der runderen ook eenige percenten; hier heeft echter werkelijk verhooging van prijs plaats, omdat het geld hier nog de oude waarde behouden heeft.

Doch ook thans zal de waarde van het geld en de speciaal van het goud over de geheele aarde dalen, evenals zulks na de ontdekking van Amerika plaats had; wij zijn thans in de overgangsperiode, de vroegere evenredigheid is verbroken.

Wie ondervinden nu aanvankelijk de voor- en wie de nadeelen van deze verandering in den prijs van het geld?

De voordeelen ondervinden in de eerste plaats de *Producenten*, de *Landbouwers*, *Fabriekanten* etc., omdat de prijzen hunner producten zich, al is het ook van verre, regelen naar de markt te Londen, en het geld in hunne streken nog de oude prijs heeft behouden, en in de tweede plaats de *Handelaars*, omdat zij met de lagere prijzen van het geld te Londen en de oude hoogere prijs van het geld in andere landen hun voordeel weten te doen.

Het *nadeel* ondervinden de *Consumenten*, alle diegene, die waren koopen, om ze zelve te gebruiken; dit drukt in het bijzonder op de ambachts en arbeidslieden; hun dagloon is bepaald naar de oude prijs van het geld, en de eerste levensbehoeften moeten zij betalen naar de hooge markt van Londen.

Reeds bij den gewonen prijs der levensmiddelen is het den ambachts- en arbeidsman veelal uiterst moeijelijk, om met zijn karig loon de behoeften van zich en zijn gezin te bestrijden, en is het dikwijls een raadsel, hoe geheele huisgezinnen van zulke sobere inkomsten kunnen bestaan, maar bij den verhoogden prijs der levensmiddelen kunnen de meesten niet anders dan aardappelen en middelmeel en velen ook dit nog niet bekomen; vleesch en spek en in het algemeen eene krachtige en gezonde voeding behoort bij hen tot het rijk der verbeelding.

Hoe zal hieraan te gemoet kunnen worden gekomen?

Door eene billijke verhooging van arbeidsloon.

Het schijnt ons toe op grond van het boven aangevoerde, dat de hooge prijs der levensmiddelen niet voorbijgaande is, integendeel houden wij het voor zeer mogelijk dat bij het vermeerderen der edele metalen en vooral van het goud, die prijs nog meer zal stijgen.

Het arbeidsloon *moet* in gepaste evenredigheid staan tot den prijs der levensbehoeften, en die evenredigheid ontbreekt nu: de arbeider kan thans van zijn loon niet bestaan.

Eene verhooging van arbeidsloon wordt gebiedend vereischt door de menschelijkheid, door de billijkheid, door het belang der Maatschappij.

Of zouden wij het mogen toezien, dat onze medemenschen, **die door hunnen ligchamelijken arbeid het meest en krachtigste voedsel noodig hebben, juist het minste en het meest krachtelooze bekomen?**

Zou het niet billijk zijn, dat de arbeids- en ambachtsman, die een zoo werkzaam aandeel aan het voortbrengen der eerste levensbehoeften nemen, ook eenigszins deelen in de groote voordeelen van de landbouwers en fabrijkanten, zoo dat zij in staat worden gesteld, om goed en genoegzaam voedsel te bekomen?

Zou het niet in het belang der Maatschappij zijn, dat de volstrekt onontbeerlijke stand der ambachts- en arbeidslieden niet aan eene algemeene verslapping worde blootgesteld en er een ontzenuwd geslacht ontsta, dat de aanleiding tot socialistische en communistische woelingen, de zucht tot eene nieuwe verdeeling der aardsche goederen worde voorgekomen of weggenomen?

Het arbeidsloon *moet* over kort of over lang verhoogd worden. Dat de meer gegoeden het inzien, en vrijwillig overgaan tot iets, waartoe zij anders zullen *gedwongen* worden!

Het is onze overtuiging, dat ook thans de voorraad levensmiddelen voldoende is voor de bevolking, maar dat de ambachts- en arbeidsman niet in staat is, om de hooge prijs derzelve te bestrijden.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

De Koningin van Engeland tracht eene duurzame herinnering van haar verblijf te Dublin achter te laten, en wel door het stichten van arbeiders-woningen. Zij beloofde eene som van *f* 3600 te zullen inschrijven, als haar plan gewenschte deelneming vond bij de gegoede burgerij in Ierland's hoofdstad. De aandacht der hoogere en middelbare standen der Maatschappij heeft zich in de jongste jaren vooral gevestigd op de huizen der arbeidende en behoeftige klassen, en dit is een verblijdend verschijnsel. Ook in ons Land wordt het erkend, dat er in dat opzigt veel goeds voor genoemde standen is te verrigten. Amsterdam ging weder voor in deze zaken, trouwens de hoofdstad is altijd de eerste, als er iets weldadigs of nuttigs voor de minvermogenden is te doen. Dáár hebben zich eenige aanzienlijke en vermogende mannen vereenigd, om ettelijke woningen te doen bouwen, die in alle opzigten geschikt zijn voor den arbeiders-stand, behoorlijke ruimte hebben, en het noodige licht en gelegenheid tot luchtverversching en meer andere gemakken aanbieden. Het is te wenschen, dat de aanzienlijke stand in al onze groote steden dit voorbeeld volge, want in welke stad zou de hand der weldadigen, in dit opzigt, geen werk vinden? Men zorge echter, geene zoogenaamde *kazernen* voor de arbeidende klasse te bouwen. Groote massa's zoo bij elkanderen te brengen, heeft veel gevaarlijks in, zoowel op zedelijk als stoffelijk gebied. Men late de arbeiders tusschen de burgerij inwonen, opdat ze leven en werken onder het oog en de bescherming en de hulp van deze. Immers, waar woont een arbeiders-gezin, eerlijk en vlijtig en godsdienstig, te midden van eene gegoede burgerij, dat van goeden raad verstoken blijft in moeijelijke tijden — dat geene ondersteuning erlangt in rampen of ziekten? dat zich daarmede niet vertroost en geëerd gevoelt, als de hand kiesch en hartelijk tot bijstand of redding werd uitgestoken? Vereenigt men nu een groot aantal menschen op eene afgezonderde plaats, dan heeft het al ligt iets militair's of iets gestigt'sachtigs, en de schakel, die hen, toen zij verstrooid en te midden der burgerij woonden, met deze verbond, valt weg. Zij leeren zich als eene afzonderlijke *kaste* beschouwen; zij spreken elkanderen dagelijks in de uren van rust, en het geheele corps overziende, komt zoo gemakkelijk bij dezen of genen het denkbeeld op: »hoeveel kracht kunnen wij, vereenigd, uitoefenen!" is er zoo ligt de een of andere slechthoofd, die in tijden van onrust zulk eene opeengehoopte menigte ten kwade raadt en leidt.

De *Vereeniging* te Amsterdam tot het bouwen van doelmatige woningen voor de arbeidende klasse verhuurt die woningen zóó, dat zij *interest* maakt van het besteede kapitaal. Zij verrigt geen werk der bedeeling, omdat zij de armoede geen voedsel wil geven. Zij wil *betamelijke rente* trekken, ten einde ook andere eigenaars van perceelen aan te sporen, om bij vernieuwing daarvan, meer zorg te besteden aan datgene, wat dient tot gemak des bewoners en tot bevordering van diens gezondheid. Zij brengt aan hare huizen ook datgene aan, wat het oog bevalt, en daardoor den arbeider er naar doet haken, om, des noods tot den prijs van meer arbeid en met opoffering van enkele min noodzakelijke uitgaven, zóó te wonen. Mogt men overal, waar zich daartoe de gelegenheid aanbiedt, Amsterdam volgen, en mogt de arbeidende klasse dan ook die zorgen op prijs stellen door wezenlijke erkentelijkheid! Dat is toch de poging, om haar in meer gezonde woningen te doen wonen, dubbel waard! Immers bij ziekten zijn de huizen onzer minvermogenden gewoonlijk het meest bezocht. De cholera, thans te Newcastle, in Engeland, heerschende, kiest hare slagtoffers het meest in straten, die zeer naauw, overbevolkt en morsig zijn, en waar huizen worden gevonden, in welke zelfs de geneesheeren met huivering binnentreden, en diezelfde opmerking is ook in ons Land bij het woeden dier vreesselijke ziekte dikwijls gemaakt.

De Regering van Frankrijk spaart geene opofferingen, om de levensmiddelen voor de arbeidende en behoeftige klasse op matigen prijs te houden, en ook het Stedelijk Bestuur der Hoofdstad, Frankrijk's hart, heeft daartoe geen geld te lief. De prijs van het brood blijft dan ook steeds op 25 centimes bepaald, en aan de bakkers is toezegging gedaan, dat het verlies, 't welk zij door die te lage broodzetting lijden, zal worden vergoed. In een onzer vorige Revues hebben wij gesproken over de politieke drangredenen, die de Regering tot dien, overigens zeer heilzamen, maatregel leiden, en aangetoond, dat de *oproerigen* geen beter bondgenooten vinden, dan de *hongerigen*. Natuurlijk dus, dat Keizer Napoleon de behoeftigen gaarne verzadigt, opdat zij het bondgenootschap met eerstgenoemden niet zoeken, noch er zich, gevraagd, toe leenen. Hij hoopt zelfs, dat eene, betrekkelijk goedkoop, gevulde maag ook een tevreden hart zal geven!

De Oostersche kwestie blijft nog al dreigend, ofschoon vele Staatkundigen het geloof niet vaarwel zeggen, dat de diplo-

DE VERTELLER ENZ.

De Acajou.

In de zalen der rijken, te midden der voorwerpen van kunst en smaak, neemt het mahonijhout steeds zijne nuttige, zedige plaats in; deze houtsoort staat algemeen in hooge achting, en als men den gevaarlijken arbeid nagaat, die haar invoer in Europa voorafgaat, moet dit hout nog meer waarde voor ons erlangen.

De Acajou is geen gewone boom, niet een van die zooals men er bij elke schrede ontmoet en dien een enkel houthakker met gemak kan vellen. Hij groeit statig te midden der Amerikaansche wouden; geen der bekende gewassen overtreft hem in pracht, en de grootste eik is daarbij een dwerg. De ontzaggelijke afmetingen van den stam, zijne verbazende hoogte, de sterke ontwikkeling der takken, de uitgestrektheid zijner krachtige wortelen, dat alles geeft dien boom het denkbeeld van eene schepping, bestemd ten gebruike van een reuzenras. Hij groeit langzaam in verhouding tot de snelheid, waarmede ons kort bestaan voorbijgaat; zijn groei is naauwelijks merkbaar in den loop van het menschelijk leven, en meer dan twee honderd jaren vliegen voorbij eer hij zijn wasdom bereikt heeft. Hij verheft zich in het hart der bosschen, soms op zich zelf staande, soms bij kleine groepen. Evenzoo gaan de groote dieren alleen of bij kleine troepen; evenzoo houden zij er van, verre in de woestijn te leven, het aan de groote menigte, waaruit de geringere rassen zijn zamengesteld, overlatende, zich om de woningen der menschen te verdringen, om zich met hunne overblijfselen te voeden.

Het gebruik van den Acajou is men aan het toeval verschuldigd, en in den beginne heeft men er een schandelijk gebruik van gemaakt; maar de vernedering, die hij moest ondergaan, heeft hem een nieuwen luister bezorgd en van den laagsten rang in de schrijnwerkerskunst, waar zijne verdienste verkleind werd, is hij tot den hoogsten rang dien hij nog bekleedt, opgeklommen. De overlevering deelt hieromtrent het volgende mede: Een beroemd geneesheer te Londen, Gibbons genaamd, had een broeder, die scheepskapitein was. Bij de terugkomst van eene reis naar de West-Indië bragt die zeeman eenige blokken mahonijhout mede, die hij in zijn schip als ballast geladen had. Doctor Gibbons liet juist een huis in King-street, Coventgarden, bouwen; zijn broeder, meenende, dat de balken bij den bouw konden gebruikt worden, liet ze naar den doctor brengen; de timmerlieden beproefden te vergeefs er zich van te bedienen; hunne werktuigen braken op dit harde hout, dat zij ten laatste ter zijde wierpen. Het was eene luim van mrs. Gibbons, die de waarde dier balken aan het licht bragt. Het schijnt dat men zich toen van kaarsen bediende, en dat men die kaarsen in houten kistjes bewaarde, ten minste dit was het geval bij doctor Gibbons in King-street, Coventgarden. Als eene zuinige huishoudster wilde mrs. Gibbons de balken, die in een hoek van den hof lagen, tot een nuttig einde bezigen, en zij oordeelde in hare wijsheid, dat zoo dit hout niet kon dienen bij den bouw van een huis, het nog altijd goed genoeg was om er een kaarsenbak van te maken. Een schrijnwerker, Wollaston genaamd, werd bij den doctor geroepen; hij nam den last op zich om er een kaarsenbak van te maken.

Doch de slecht geharde werktuigen waren niet geschikt om het harde hout te bewerken. Onze doctor, wien hij zijne verlegenheid ging mededeelen, raadde hem aan, dat hij dan maar betere werktuigen zou ter hand nemen. Het kistje werd gemaakt, en door eene enkele wrijving van de hand, verkreeg het zulk een schitterenden glans, dat iedereen er over verwonderd was. De hertogin van Buckingham verzocht den doctor om een stuk van dat hout en Wollaston vervaardigde er voor haar een bureau van, waardoor het mahonijhout en de schrijnwerker in aanzien geraakten. Aldus deed een kaarsenbak eene belangrijke industrie, een uitgestrekten handel ontstaan.

De voornaamste punten van uitvoer van het mahonijhout zijn Haïti, Cuba en Honduras in midden Amerika. Het mahonijhout, uit den laatsten staat komende, is niet het meest geachte, maar Honduras is het land, waar de boom gewoonlijk de grootste afmetingen erlangt. Op dat grondgebied dwaalde een stam Indianen, welke men Mosquites noemt. Engeland heeft hun regten toegekend op den grond, dien zij doorliepen, en het heeft zich die laten afstaan in ruiling tegen een zeker getal dekens en flesschen rum. Vervolgens werden de grondslagen eener stad gelegd; Balize telt tien of twaalf duizend inwoners, en het wapenschild, waarboven de acajou prijkt, duidt de industrie aan, waaraan de bevolking hare welvaart te danken heeft. Overigens gedraagt het Britsche gouvernement zich zeer voegzaam tegenover het Indiaansche opperhoofd, aan wien Groot Brittanje de souvereiniteit, die het over dit rijke grondgebied inderdaad uitoefent, verschuldigd is. Het onderhoudt hem in ledigheid te Balize zelf. Hij

matie, die zooveel regts verdraait en zooveel kroms regt maakt, ook den woeligen Turk in toom zal houden, nadat zij den Czaar tot bedaren bragt. Intusschen zet de Sultan zijne krijgstoerustingen voort, zonder, zoo 't schijnt, op de financiële naweeën te denken, die daar komen zullen. De oorlogzuchtigen in den Lande zien dit met genoegen en spreken steeds tot de menigte van krijgsroem en veroveringen. Als of *vechten* en *overwinnen* onafscheidelijk zijn! Ook zegt men, dat de Sultan een Manifest tot de Natie gereed heeft, waarin hij haar stemt tot oorlog. Misschien werd hij tot zulk eene uittarting verleid, door zeer hooggestemde proclamatiën, des nachts op de muren der hoofdstad geplakt, en waarin de Turk ten strijde werd geroepen voor het geloof zijner Vaderen. De Keizer van Rusland ziet en hoort al die beweging en grootspraak met genoegen. Zijn leger *blijft* in de Vorstendommen, en als het geschikte oogenblik dáár is, zal hij zijn snoevenden buurman wel onder de oogen zien.

De kerkelijke Staat is steeds het tooneel van moord en moord-aanslagen, en de vrees voor gebrek aan levensmiddelen vergroot de onrust, waarin dat, door de natuur zoo gezegend Land, verkeert. De Paus zal wel genoodzaakt zijn, om, even als Keizer Napoleon, goedkooper brood aan de minvermogenden te verschaffen en sommigen beweren zelfs, dat hij daartoe reeds koren opkocht. De aanhangers van Mazzini spelen natuurlijk eene hoogst bedrijvige rol in het woelig tooneel, en zullen wel zorgen, dat de eischen der menigte in de vervulling hunner behoeften niet gering zijn. Hoe zouden zij juichen, als het hongerige volk den Paus en de, volgens hunne wijze van spreken „welgevoedde papen" den Lande uitdreef!

De regering van Spanje bevindt zich ook in benaauwden toestand. Amerika spreekt tegen haar op zeer dreigenden toon. Zoo als wij in der tijd hebben gemeld, zond de jeugdige Republiek, onder de luidruchtige goedkeuring hare democratie, een gezant naar Madrid, die Cuba gaarne bij Amerika zag ingelijfd, en dát verontrust, ja krenkt Spanje, maar hij vraagt nog iets anders en wel betaling der schuld, voortspruitende uit de in 1831 geconverteerde bons der Cortès en bekend onder den naam van uitgestelde schuld van 1851. Of nu Noord-Amerika een schuldeischer is, die zedelijk als zoodanig, op grooten eerbied aanspraak mag maken, zal billijke tegenspraak uitlokken, maar hoe dat zij — Amerika *kan* vragen, omdat het *physieke* kracht heeft tot ondersteuning zijner eischen. Spanje zal wel *moeten* luisteren, en vergenoegt Amerika zich niet met een *toegenegen oor* en *fraaije beloften* — ook betalen. Vele Europeanen, hoe weinig broeder Jonathan's gezind, zouden, ook uit eigenbelang, gaarne zien, dat de Amerikaansche gezant zijn dwangbevel des noods met geweld tot executie bragt.

De Koning van Pruissen hield dezer dagen eene revue, zoo schitterend als er in dezen militairen tijd nog niet werd gezien. Twee leger-corpsen waren buiten Berlijn vereenigd, tellende te zamen ruim 40,000 man. Intusschen zal de wapenschouwing, door den Keizer van Oostenrijk te Olmutz te houden, welligt nog grootscher zijn, trouwens die Keizer Nicolaas op het gezigt van een militair kamp wil onthalen, mag wel zorgen, dat hij daartoe ettelijke duizenden krijgslieden bijeen brenge, opdat zulk eene troepen-vereeniging niet minder indrukwekkend zij dan eene gewone garnizoensparade te St. Petersburg. Men mag er dus op rekenen, dat Olmutz de kroon zal dragen onder de revues van dezen zomer, en dubbel belangrijk zal dit kamp zijn, omdat Frans Jozef er tot gasten zal ontvangen den Russischen Czaar en den Prins van Pruissen. De Keizerlijke tent zal daar gewis ook wel eens dienen tot diplomatiek salon, en onder de namen van hooge personen en van Rijken, dáár gehoord, voorzeker ook wel genoemd worden die van den Grooten Heer en van Turkije. Zal *oorlog* er den boventoon voeren? — Wie weet het? Velen beweren, dat de Czaar heimelijk zeer belust is op een krijg met den Sultan. 't Is mogelijk, maar de Turken maken zich elken dag meer en meer wijs, dat ook voor hen de tijd is gekomen, om het zwaard te trekken, niet zoo zeer om in *materiële* dan wel om in *zedelijke* kracht te winnen. 't Zijn vooral de Egyptische hulpbenden, die luide om oorlog kraaijen, en hunne vechtlust is zóó aanstekelijk, dat ook de Turken dapper voorwaarts! schreeuwen. De Sultan wordt in proclamatiën, des nachts op de muren der stad geplakt, bespot en als lafhartig uitgekreten, terwijl anderen hem in dreigende taal raden, om zijne Ministers, die vredelievend zijn, te ontslaan. Zoo schreeuwt alles om oorlog, maar de Sultan vraagt bij dien eisch nog iets anders, namelijk *geld*, en daarvan spreekt niemand, zelfs niet de Egyptische en Europesche vrijwilligers; zij zullen er echter ernstig over denken, als „de Groote Heer" vergeet hun soldij te betalen. Dan zal het blijken, hoe edel de drijfveeren waren, die hen naar Constantinopel voerden en, hoe hoogen eerbied zij koesteren voor de „halve maan." De Sultan, wel wetende, dat zij, schijnbaar althans „groot van moed, doch klein van goed" zijn, vraagt te Londen en te Parijs ongeveer *zes* millioenen guldens te leen, maar tot nu toe vergeefs. Men vreest, dat men het geleende uit eene failliete massa moet terug halen, en de Czaar is preferent schuldeischer, of zou ten minste door het kanon betoogen dat hij het is. Voorshands heeft de Sultan den oorlogshonger der Egyptenaren gestild met eene snoevende groote soldij.

De Fransche Min. van Buitenl. zaken, Drouin de Lhuys, de staatsman die zoo ernstig antwoordde op Nesselrode's nota's betrekkelijk de Oostersche kwestie, zou, even als de moedige Pruissische Manteufel, de staatsdienst voor eenigen tijd verlaten en wel om eene *oogziekte* — duidelijk gebleken in het bekijken der Oostersche kwestie? — 't Is wel opmerkelijk, dat die hoogst bekwame politici in dezen tijd hunne portefeuilles ter zijde leggen. Dupin, die na de verheffing van Louis Napoleon tot Keizer, eerst pruilde doch later allengs een meer tevreden gezigt trok tegen den Neef des grooten Ooms, schijnt nu weer kans te hebben op het verkrijgen der betrekking, die hij zoo lief heeft en toch verloor. Men weet dat Dupin onlangs eene redevoering hield tot lof en eer van het eerste en tegenwoordig Keizerschap! 't Is een zeer bekwaam staatsman — die Dupin.

De jongste tijdingen uit onze Oost-Indische bezittingen zijn niet zeer belangrijk. 't Gerucht wil, dat aan Prins Hendrik het beheer dier bezittingen zou worden toevertrouwd. Dit wordt door velen betwijfeld, doch niemand noemt het ongerijmd.

De aanspraak van onzen geëerbiedigden Koning, waarmede H. D. de zitting der wetgevende Magt opende, is gewis door de Natie met genoegen gelezen, en vooral heeft men daardoor met blijdschap vernomen, dat de Regering *werken tot openbaar nut* krachtdadig wil ondersteunen. Dat is gewis eene goede staatkunde! *Aanmoedigen, te gemoet komen, ondersteunen* allen, die iets grootsch en goeds en nuttigs voor 't algemeen willen uitvoeren, *dat* is het wat de Natie wenscht. Zij heeft *overleg* en *geld* genoeg. Het eerste kan tot *handelen* worden genoopt en 't laatste zal worden *aangeboden*, als de Regering zoo veel mogelijk *zekerheid* wil geven, dat het daargestelde goed *begeerd* wordt en behoorlijke *rente* zal afwerpen. Nieuwsgierig zien wij dus uit naar de voordragten, die er tot vermeerdering van de stoffelijke welvaart des Lands bij de Wetgevende Vergadering ter tafel zullen komen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

In de zitting der Tweede Kamer van 20 Sept. is eene lijst van drie kandidaten opgemaakt, voor het præsidium der Kamer gedurende het loopende zitting-jaar. De heer jhr. Boreel van Hogelanden is tot 1en, de heer Gevers van Endegeest tot 2en, de heer Luijben tot 3en kandidaat verkozen. Bij de stemming voor den 3en kandidaat, kreeg de heer van Heiden Reinestein éénc stem.

— Bij de plaatselijke commissie van geneeskundig toevoorzigt te Rotterdam zijn aangegeven op 17 September: 61 cholera-lijders, 14 herstelden en 32 overledenen.

Op 18 Sept. zijn aangegeven: 66 cholera-lijders, 14 herstelden en 31 overledenen.

Den 19 zijn aangegeven: 52 cholera-lijders, 15 herstelden en 37 overledenenen

Den 20 zijn aangegeven 47 cholera-lijders, 23 herstelden en 36 overleden.

Den 21 zijn aangegeven 51 cholera-lijders, 10 herstelden en 24 overledenen.

— In de zitting der Eerste Kamer van 21 dezer heeft de Voorzitter kennis gegeven, dat door de afdeelingen gekozen zijn tot hare Voorzitters de heeren: van Nispen van Pannerden, Boxmam, Martens van Sevenhoven en Blankenheym.

— Voor het Groot-hertogdom Luxemburg is een nieuw ministerie benoemd.

— Te Hellevoetsluis hebben zich eenige cholera-gevallen voorgedaan.

's Gravenhage, 20 Sept. Bij de wet van 31sten Aug. 1853 (*Staatsblad* no. 83) zijn de plaatselijke besturen bevoegd verklaard, in hunne verordeningen den last tot het binnentreden der woningen van de ingezetenen te verstrekken, indien zulks voor de nakoming van eenig voorschrift tot handhaving van de openbare rust of veiligheid, of tot bescherming van het leven of de gezondheid van personen, wordt vereischt. De minister van binnenl. zaken geeft bij schrijven van den 12den dezer het verlangen te kennen, om inzage te bekomen van de plaatselijke verordeningen, welke, naar aanleiding der gemelde wet, zullen worden vastgesteld.

22 Sept. Men verneemt, dat Z. M. de Koning benoemd heeft tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal jhr. W. Boreel van Hogelanden, die als eerste kandidaat op de door die Kamer opgemaakte lijst was geplaatst. De nieuw benoemde voorzitter zal in de zitting van heden middag zijne betrekking aanvaarden. Dan zullen de werkzaamheden der vergadering worden voortgezet. Men verwacht spoedig de aanbieding der staatsbegrooting voor 1854 en verdere ontwerpen van financiëlen aard.

Amsterdam, 20 Sept. Z. M. de Koning is heden morgen ten 8 ure uit de residentie naar Soestdijk vertrokken, van waar Z. M. op morgen wordt terug verwacht.

— Leverde de aanvankelijke verkoop van de drooggemaakte gronden der Haarlemmermeer reeds hoogst verblijdende resultaten, de berigten wat de aangevangen exploitatie betreft, zijn niet minder gunstig. Zoo vernemen wij van Halfweg Haarlem, dat aldaar reeds meer dan 1000 arbeiders een ruim dagloon verdienen, met de werkzaamheden van de onlangs in den polder verkochte perceelen in cultuur te brengen, waarvan reeds een groot gedeelte bezaaid is. Over stoornis der goede orde, anders bij zulk een groot aantal arbeiders niet ongewoon, valt niet te klagen; zij zijn over het algemeen met hunne verdiensten te vreden en met den besten geest bezield. Zoo lieten dezer dagen nog 200 arbeiders de vlag wapperen, nadat zij hunne werkzaamheden geëindigd en behoorlijk gesloot, gegrept en zwart gemaakt hadden. Laatstbedoelde landen zijn dan ook reeds geheel met oliezaad bezaaid, hetwelk voor een deel reeds boven den grond is.

— De arr.-regtbank (1ste kamer) heeft heden bepaald, dat de pleidooijen in de zaak der stad Leiden tegen den Staat, over het Haarlemmermeer, zullen worden gehouden op 15, 16, 22 en 23 November e. k.

— Te Gouda breidt zich de cholera tot dus verre gelukkig nog slechts weinig uit.

22 Sept. Het gemeente-bestuur van Nieuwer-Amstel heeft besloten, dat er wegens de tijdsomstandigheden dit jaar geene kermis aan de Ness- en Zwaluwenbuurt zal plaats hebben.

Nieuwediep, 19 Sept. Sedert lang was de Noordsche vaart niet zoo belangrijk als dezen zomer. De menigvuldige aanvragen naar hout schijnen daarvan de oorzaak te zijn; de vrachten zijn daardoor zeer gerezen, zoodat thans tot ƒ 45 voor het tal balken wordt berekend, waarvoor in het afgeloopen jaar ter naauwernood ƒ 20 werd bedongen.

Vlaardingen, 18 Sept. Gisteren en heden arriveerden alhier 4 schepen van de IJslandsche visscherij, te zamen aanbrengende circa 78 lasten of 1090 tonnen zoutevisch, welke in den heden daarvan gehouden afslag een sedert vele jaren ongekenden hoogen prijs van p. m. ƒ 17 — per ton heeft opgebragt.

Groningen, 22 Sept. Het adres van handwerks- en arbeidslieden hier ter stede, 't welk men voornemens is aan Z. M. in te dienen, ten einde zoo mogelijk verligting in de tegenwoordige drukkende tijdsomstandigheden te zien aanbrengen, — vindt, zooals te verwachten was, eenen gereeden bijval en telt reeds gedurende de weinige dagen dat het ter teekening ligt, een aantal van *zeshonderd* onderteekenaten.

Gron. Ct.

— Gisteren zijn door de regtbank alhier wederom vijf personen veroordeeld, ieder in eene geldboete van ƒ 10 en in de kosten, wegens overtreding der wet op den herijk van maten en gewigten.

Ibid,

— Op voordragt van den minister van binnenlandsche zaken, van den 15den dezer, heeft Z. M. goedgevonden, de bij besluit van den 8sten October 1850 benoemde commissie tot nader onderzoek ten aanzien van de doelmatigheid en uitvoerbaarheid der indijking en droogmaking van de *Lauwerzee* te ontbinden, en mitsdien de leden dier commissie eervol te ontslaan, onder dankbetuiging voor hunne bewezen diensten.

Luxemburg, 12 Sept. Men leest in de *N. Pr. Zeit.* „De aanleiding tot het ontslag van het Ministerie wordt allengs bekend. Nederland heeft geenszins er van afgezien, Luxemburg een gedeelte zijner 7 millioen schuld te doen dragen, en het Haagsche kabinet heeft onlangs te dier zake aan de Luxemburgsche regering eene nota gezonden, die door den heer Wilmar onbeantwoord bleef, even als de nota van den Duitschen bondsdag, houdende verzoek dat Luxemburg drage in de kosten der bezetting van Hessen-Kassel, Holstein, Baden en Saksen. Beiderzijds heeft men zich beklaagd bij den Koning Groothertog, met de bedreiging de betrekkingen met het bewind van Luxemburg af te breken. Deze stappen hebben den Koning genoopt een schrijven te rigten aan het Luxemburgsche Ministerie, dat dien ten gevolge zijn ontslag heeft ingediend.

OOST-INDIE.

Onze troepen op Borneo zijn slaags geweest met de Chinezen. De vijand is teruggedreven. Aan de zijde der onzen is één man gedood en 17 zijn gewond.

— Men schrijft van Bandjar (residentie Preanger Regentschappen), dat aldaar op Zaturdag 2 Julij een allerprachtigst buitengewoon natuurverschijnsel is waargenomen, zooals nooit was aanschouwd. Al naarmate de zon aan den gezigteinder opsteeg, vertoonden zich aan hare Noordelijke en Zuidelijke zijden zes luchtverhevelingen, in gedaante volmaakt met haar overeenkomende, doch minder glanzig, zijnde de glanzigheid van de beide eerstverschijnenden ook sterker dan der volgende opkomenden. De grootte was ook allezins gelijk, behalve de zesde, die op het oog zich iets kleiner voordeed. Het natuurverschijnsel begon bij het opgaan der zon en duurde voort tot 10 ure des morgens, wanneer alles verdween en niets daarvan meer zigtbaar bleef.

Batavia, 23 Julij. De gezamelijke in Oost-Indië gecollecteerde gelden, ten behoeve der noodlijdenden op Banda, bedragen tot dusver ƒ 35,907,10.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

In de financiele wereld trekt eene groote onderneming, de algemeene aandacht. Er is namelijk sprake van de oprigting van eene maatschappij voor onderzeesche schuiten, waarmede voortaan de oesters zullen worden gevangen, op veel minder kostbare wijze, zoodat de oesters 15 centimes per dozijn goedkooper zullen worden.

Parijs, 18 Sept. De prefect van het departement de l'Hérault heeft drie gemeenteraden moeten ontbinden, die aan de plegtigheid van 15 Augustus geen deel hebben willen nemen.

— De dom der Invalieden zal voor de derde maal verguld worden. Den eersten keer geschiedde het onder Lodewijk XIV, den tweeden onder Napoleon I. Het werk zal, dank den vooruitgang der wetenschap, en naar de wijze van Ruolz, slechts 300,000 fr. in plaats van een millioen kosten.

— Op aanvrage van de geestelijkheid te Rijssel, heeft de aartsbisschop, in aanmerking nemende den buitengewonen toeloop van vreemdelingen in die stad, bij gelegenheid van 's keizers bezoek aldaar, en de moeijelijkheid om zonder vleesch aan al die vreemdelingen voedsel te kunnen verschaffen, aan de stad Rijssel vrijstelling verleend van de onthouding op Vrijdag en Zaturdag 23 en 24 dezer.

— Aan de industrie der makelaars in huwelijken, is thans een geduchte slag toegebragt. Het hof van Poitiers heeft namelijk het vonnis van het tribunaal van Niort bevestigd, waarbij de verbindtenissen, die zijn aangegaan met makelaars in huwelijken tot belooning voor hunne bemoeijingen, worden nietig verklaard, op grond dat dergelijke verbindtenissen even onwettig als onzedelijk zijn.

— Te Saint-Leu-Taverny heeft de policie in een afgelegen huis een aantal kisten met kruid, salpeter, kogels, patronen en andere krijgsbehoeften, alsmede verboden staatkundige drukwerken, in beslag genomen.

— De heer Labouré, koopman te Meaux, verloor te Bercy eene portefeuille met 28000 francs. Eene arme vrouw, die de portefeuille vond en ze uit eigen beweging terugbragt ontving van den dankbaren eigenaar 1000 francs ten geschenke.

— Den Keizer heeft bij de jongste jagt in het bosch van St. Germain een ongeval getroffen, dat ernstige gevolgen had kunnen hebben. Hij was door eenige adjudanten en ordonnans-officieren vergezeld en bereed een jong en wild paard. Het geweer van een' persoon zijns gevolgs ging bij toeval af, het paard des Keizers ging door en snelde naar een' diepen afgrond. Gelukkig is de Keizer een zeer geoefend ruiter en gelukte het hem meester van zijn paard te blijven en het tot

---

wandelt in zijn armoedig gewaad door de straten der stad, met al het uiterlijk van een man, die bestemd is tot schoenenpoetser.

De wouden, waarmede het land bedekt is, beginnen reeds aan de poorten van Balize. Met uitzondering van eenige, door rijke bewoners aangekochte terreinen, behooren de bosschen aan iedereen, en de eerste de beste die een kostbaren boom ontdekt, heeft het regt hem te kappen. Jaarlijks worden er benden werklieden georganiseerd voor de exploitatie van den Acajou. Elke bende bestaat gemiddeld uit dertig personen en wordt door een meesterknecht, die den titel van kapitein heeft, bestuurd. Hun vertrek wordt door eene belangrijke operatie voorafgegaan. Een Indiaan wordt als verkenner in het bosch vooruit gezonden om de plaats te ontdekken waar de Acajou achter de gordijn van duizenderlei soorten van boomen, die zich in het woud bevinden, groeit. Somtijds is deze verkenner een kolonist van Europeesch ras, bij wien de gewoonten van een zwervend leven het instinkt en de vermogens van den wilde hebben ontwikkeld. Deze verkenner begeeft zich te midden der hooge zuilenrijen van boomen, wier digt gebladerte den hemel voor hem verbergen; hij baant zich een weg, zonder op te houden, tot hij eene hoogte bereikt; hij bestijgt die, hij klimt in den top der hoogste boomen; van daar bespiedt hij als een arend, wiens oog hij bezit, naauwkeurig de zee van gebladerte, welke zich aan zijne blikken vertoont.

Deze verkenning begint tegen de maand Augustus. Op dat tijdstip van het jaar hebben de bladeren van den acajou altijd eene roodachtige gele kleur; de verkenner weet die kleur te onderscheiden en zijne verdienste bestaat daarin, dat hij te midden van myriaden bladeren, eene ware zee van groen, de grootst mogelijke plek acajou-gebladerte kan vinden. Wanneer hij zijne keuze gedaan heeft, begeeft hij zich op weg en zonder kompas of gids, alleen door de gewoonte en zijn instinct geleid, rigt hij zich met zekere schreden, naar het in zijn geest opgevatte doel. Dit is het moeijelijkste deel zijner taak. Elk zijner bewegingen wordt door zijne mededingers, die voor andere benden werklieden hetzelfde doel beoogen, bespied. Cooper heeft de ongeloofelijke bewijzen van snuggerheid en behendigheid beschreven, welke de Indianen telkens aan den dag leggen, wanneer het er op aankomt een spoor te ontdekken of te volgen, of hunne voetstappen te verbergen. Er ontstaat dan eene worsteling tusschen den verkenner en hen, die trachten den prijs zijner ontdekking te ontrooven; al de pogingen van den een strekken er toe om het doel van zijn loop te verbergen; al de scherpzinnigheid der anderen vertoont zich in de krijgslisten, die zij te baat nemen, om datgene te ontdekken, wat hun concurrent met zooveel moeite tracht geheim te houden en eerder dan hij op de plaats te zijn, die hij voor elk ander tracht te bereiken. De natuur heeft onschendbare wetten; de minste verandering in de regelen, van welke zij nimmer afwijkt, is voldoende om aan een geoefend oog den doortogt van den mensch, dat verward, fantastisch en wanordelijk schepsel aan te toonen. Een blad, dat voor den tijd van den boom is gevallen, een gebroken tak, de geringste omkeering in de natuurlijke orde der dingen zijn zekere teekenen van zijne tegenwoordigheid, want het is onmogelijk, in de bosschen den gang der menschen met die der dieren te verwarren. De laatsten hebben regelmatige gewoonten, van welke zij niet afwijken, zij vervullen stiptelijk de inzigten van hem, die ze geschapen heeft; is hun instinct eenmaal bekend, dan kan men zich de daden, die er het logische gevolg van zijn, goed verklaren; terwijl de mensch met zijne veranderlijke hartstogten, met het bewegelijke van zijn geest, het eenige wezen is, wiens gedrag onverklaarbaar en verward zijn kan en ook dikwijls is.

Wanneer de verkenner in zijne onderneming geslaagd is, begeven zich de werklieden der bende, tot welke hij behoort, naar het terrein, dat hij voor hen heeft in bezit genomen. Het eerste werk bestaat in vellen van boomen. Men hakt ze gewoonlijk ter hoogte van tien of twaalf voet boven den grond om, en te dien einde werken de hakkers op eene stellaadje. Hunne behendigheid is zoo groot, dat bij dit zoo gevaarlijk werk zelden ongelukken gebeuren. Over het algemeen worden de dikste boomen als de kostbaarste beschouwd; voor kunstwerken geeft men evenwel de voorkeur aan de takken, daar de kern er digter is en de aderen meer verscheiden zijn.

Zijn de boomen geveld, dan beginnen de werklieden het noodige in het werk te stellen voor het vervoer der gevelde stammen. Het gewigt is ontzaggelijk, de afstand groot en de grond met boomen en struiken bedekt. Men baant zich een weg tot aan de naastbij gelegen stroom. De rivieren zijn inderdaad gebaande wegen en zij vervoeren zelven, zonder groote kosten de blokken mahonijhout; doch men moet die zware blokken nog tot aan den oever dier rivieren transporteren.

Elke werkplaats wordt bij den aanvang van den togt aan de oevers eener rivier opgerigt, in de nabijheid van het terrein, waar de acajou groeit. De werklieden zijn meestal van Amerikaanschen oorsprong; zij munten er in uit hunne voorloopige woningen te bouwen, zonder andere werktuigen dan hamer en bijl, en van de bouwstoffen, die het woud oplevert. Hunne vreemde bouwkunde is volmaakt door den Europeschen smaak, maar in de vervaardiging hunner hutten

staan te brengen. Het was hoog tijd, want hij bevond zich nog slechts op eenige schreden van den afgrond, waarin ruiter en paard onfeilbaar den dood gevonden zouden hebben. Men bewonderde de koelbloedigheid des Keizers, die bedaard bevel gaf tot voortzetting der jagt, als ware er niets voorgevallen.

— De slaven van de mode hebben het vooruitzigt, dat zij in den aanstaanden winter met eene soort van staalkaart uit het dierenrijk zullen prijken. Want de proeven van verschillende kleederstukken voor het wintersaizoen, welke men in de winkels ten toon gesteld ziet, toonen aan, dat men ditmaal meer dan gewoonlijk bij de dieren modellen gezocht heeft. De hippopotamus en de giraffe spelen hierbij eene voorname rol. Ook de jongste komeet heeft aan de vindingrijkheid der kleêrkunstenaars stof geleverd.

19 Sept. Op den spoorweg van Parijs naar Bordeaux, nabij Poitiers, zijn eergisteren twee treinen tegen elkander ingeloopen, met dat ongelukkig gevolg, dat vijf personen (2 machinisten, 2 stokers en 1 conducteur) gedood en 15 (13 reizigers en 2 beambten) gekwetst werden. Het keizerlijke hof van Poitiers heeft een geregtelijk onderzoek naar de oorzaak dier ramp bevolen. Een ander ongeluk, van minder ernstigen aard, viel eergisteren avond voor op den spoorweg van Parijs naar Rouaan. Twee locomotieven liepen met groote snelheid tegen elkander in, waardoor een verschrikkelijke schok ontstond, die een der lokomotieven bijna geheel verbrijzelde, en twee mannen, een machinist en een stoker, belangrijke wonden toebragt.

— Te Rijssel zijn door den prefect 480 verdachte personen de stad uitgezet, met last er niet weder in te komen, voor dat de keizer vertrokken zal zijn.

22 Sept. H. M. de Koningin van Engeland heeft Lord Winchester en Lord Bingham naar het kamp te Helfaut gezonden om Keizer Napoleon namens H. M. te begroeten.

DUITSCHLAND.

Weenen, 17 Sept. De Keizer zal den 20 dezer van Olmutz in de hoofdstad terugkeeren om er de krooninsigniën te ontvangen, die op dien dag van Orsowa zullen worden aangebragt, en door Aartshertog Albrecht met veel plegtigheid aan den Keizer zullen worden vertoond. Daarna begeeft de Keizer zich weder naar Olmutz, alwaar Keizer Nikolaas den 23 zal aankomen.

18 Sept. De heer Jackson, de nieuwe Amerikaansche gezant, houdt drukke bijeenkomsten met graaf Buol Schauenstein over de zaak van den Hongaar Koszta. — Eene andere politieke onderhandeling geeft veel stof tot spreken; graaf Moltke namelijk bevindt zich te Weenen, om namens Denemarken zich te verzetten tegen de door Oostenrijk gevraagde schadeloosstelling van de kosten der bezetting van Holstein.

— Men verneemt uit Ofen dat de te Orsowa wedergevonden kroon-insigniën in Hongarijes hoofdstad met de meeste geestdrift door de bevolking zijn ontvangen, en dat zij er ter algemeene bezigtiging zijn gesteld.

— Gisteren heeft de centrale vereeniging van alle Katholieke genootschappen in Duitschland te Weenen hare zittingen geopend. Aan deze vergadering zijn alle mogelijke gunsten verleend, om haar hare werkzaamheden gemakkelijk te maken; doch het is haar uitdrukkelijk aanbevolen zich volstrekt te onthouden van alle beraadslaging, regtstreeks of zijdelings staatkundige onderwerpen betreffende, alsmede van alle woordenwisseling tegen het protestantismus, en vooral tegen de regeringen, welke die godsdienst belijden.

21 Sept. Op herhaalden aandrang van den Engelschen gezant, heeft de conferentie besloten tot het zenden eener collective nota naar Konstantinopel, houdende de verklaring, dat de Weener voorstellen niet gevaarlijk zijn voor de souvereiniteit van Turkije.

Berlijn, 21 Sept. Van 19 tot 20 zijn te Berlijn bijgekomen 37 cholera-lijders. Totaal 666 zieken, waarvan 103 hersteld, 412 overleden en 151 in behandeling.

ENGELAND.

Vele plaatselijke besturen in Engeland beginnen thans maatregelen te nemen tot betere zuivering der straten, tot sluiting van ongezonde woningen, tot wering van schadelijke eetwaren enz. De *Times* klaagt met verontwaardiging, dat eene nieuwe plaag noodig is geweest om tot zoodanige altijd heilzame maatregelen te doen overgaan, en dat de cholera thans de meeste plaatsen nog even onvoorbereid op hare komst vindt, als bij hare vroegere verschijning in 1849 en in 1851.

Londen, 19 Sept. De synode der anglikaansche kerk is op 10 Sept. uit kracht van eene koninklijke ordonantie tot 28 October geprorogeerd, met het vooruitzigt alsdan op nieuw verdaagd te zullen worden.

— De stoomboot *Mozuffer*, toebehoorende aan de O. I. Compagnie, is den 15den Julij, op omstreeks 11 mijlen ten westen van Rangoon, totaal verongelukt. De passagiers zijn allen gered.

BELGIE.

Brussel, 19 Sept. Heden is het kongres voor de statistiek alhier geopend. In de laatste dagen zijn nog verscheidene vreemdelingen aangekomen of hebben zich aangemeld, om als leden het kongres bij te wonen, en onder deze bevinden zich Mahmoud-effendi en Ismaïl-effendi, sterrekundigen te Kaïro.

ITALIE.

In den Kerkelijken Staat zijn de levensmiddelen nog zeer duur, en is dien ten gevolge te Nerni en Terni de rust gestoord geworden. In Modena is de uitvoer van koren verboden en de invoer van tarwe en maïs vrijgesteld.

— De regering van Toskane is in geschil geraakt met den pauselijken stoel. Het schijnt dat het nieuwe strafwetboek, dat onlangs in het Groothertogdom werd ingevoerd, de misdrijven en beleedigingen tegen den regerenden vorst en den staat strenger straft dan die tegen de godsdienst. Dit onderscheid heeft aanstoot gegeven aan het hof van Rome, dat zich daarover bij het hof van Florence levendig heeft beklaagd en eene wijziging in het wetboek verzoekt. Het is nog niet bekend of het Toskaansche kabinet hieraan zal voldoen.

— De toestand van den Kerkelijken Staat verergert dagelijks. Van den eenen kant vermenigvuldigen de rooverijen en brandstichtingen zich op schikbarende wijze, van den anderen kant verscheuren de politieke partijen elkander onderling, en offeren het volk door dwaze ondernemingen op.

ZWEDEN.

Te Stokholm werden van 14 tot 15 dezer aangegeven 183 cholera-lijders en zijn 120 personen aan die ziekte gestorven. Totaal 2721 zieken, waarvan 660 hersteld, 1521 overleden en 540 in behandeling.

DENEMARKEN.

Men verneemt dat de Koning van Denemarken concessie heeft verleend tot het maken van een' spoorweg van Koppenhage naar Elseneur.

SPANJE.

Madrid, 14 Sept. Men verneemt dat de opening van de Cortes den 15 October zal plaats hebben.

18 Sept. De Minister Lersundi heeft in handen der Koningin zijn ontslag aangeboden, hetwelk door H. M. is aangenomen. Er is een nieuw kabinet zamengesteld.

EGYPTE.

Twee voorname geneesheeren uit Italië zijn aangekomen om den onderkoning, die zeer lijdende is, hunne hulp te verleenen. Egypte is kalm. De Nijl is tot eene aanzienlijke hoogte gestegen, en de oogst belooft overvloedig te zijn. In alle provinciën wordt krijgsvolk geworven, en weldra zal het leger nog eens zoo sterk zijn als gewoonlijk.

CHINA.

De opstandelingen maken nieuwe veroveringen. Volgens de laatste berigten hebben zij de groote stad Hien-kiang ingenomen.

ZWITSERLAND.

Onlangs is medegedeeld, dat het kanton Aargau, bij wijze van represaille tegen Oostenrijk, de verwijdering van Oostenrijksche werklieden uit dat kanton bevolen heeft. Thans verneemt men, dat dit voorbeeld door twee derden van de overige kantons gevolgd is.

TURKIJE.

Thans is aller verwachting op den sultan gevestigd. Abdul-Medjid heeft vrede en oorlog in handen. Hij kan door de onvoorwaardelijke aanneming der aanvankelijk te Weenen ontworpen nota, met eene pennestreek het geschil dat reeds te lang duurt doen ophouden.... en dienzelfden sultan, die thans eene beslissende stem heeft, dacht men onder voogdij te houden? Hem wilde men eene lijdelijke rol laten spelen? Hem wilde men allen invloed op de aangelegenheid ontzeggen?

— Het nieuwe manifest van den sultan aan zijne natie is verschenen. Het is niet zoo oorlogzuchtig als men dacht, doch krachtiger gesteld dan het eerste. De divan zet daarin de redenen uiteen, waarom de Weener voorstellen niet zonder wijzigingen konden worden aangenomen, en verklaart, dat de regering niet gezind is een stap verder te doen.

— De bey van Tunis heeft aan de Porte berigt, dat zijn contingent gereed was, doch dat hem de vervoermiddelen ontbraken; waarop te Konstantinopel bevel werd gegeven, in het tuighuis een zeker getal schepen uit te rusten, om die troepen te halen.

— Uit Bucharest wordt als zeker berigt, dat de Serviërs, in geval van oorlog, niet tegen de Russen, als belijdende dezelfde godsdienst, zullen vechten, doch dat tevens de regering van Servië zich van alle vijandelijke beweging tegen de Porte zal onthouden.

— Men vreesde te Konstantinopel, dat het meer en meer toenemende fanatismus der Turken weldra in volle vlam zou uitbarsten, daar het door oproerige plakkaten op de muren, vliegende blaadjes in de straten, en wat dies meer zij, dagelijks voedsel ontving. Voor eenige dagen was reeds het geval voorgekomen, dat drie Franschen en eene Fransche vrouw door soldaten, met welke zij in een koffijhuis in twist geraakten, letterlijk in stukken gehouwen werden. De Porte had aan de dagbladen verboden van deze gebeurtenis melding te maken. Het gerucht was algemeen verspreid, dat de Grieksche arts van *Omer*-pacha getracht had dezen van kant te maken, door hem eene vergiftige artsenij toe te dienen, doch dat de pacha, argwaan koesterende, zijn arts genoodzaakt had den drank zelf te drinken, waarop deze na korten tijd was overleden. Waarschijnlijk is dit een van die geruchten, welke opzettelijk verspreid worden, om de menigte op te winden.

Konstantinopel, 12 Sept. Eene deputatie der Ulemas is heden bij den Sultan verschenen en heeft hem de keuze gelaten tusschen eene bepaalde oorlogsverklaring en de afzetting van zijn Ministerie. Zij gaf hem die keuze tot den Beiram, die den 13 invalt.

DRENTHE.

Wij berigten aan onze lezers, dat wij met Nov. e. k. wederom zullen beginnen met het opnemen van raadsels en charades, en noodigen nu reeds diegene, welke daartoe lust mogten gevoelen, uit, om aan ons raadsels of charades in te zenden.

Assen, 24 Sept. De predikanten en ouderlingen der Ned. Herv. Gem. te Amsterdam hebben ter vervulling der vacature van eene predikantsplaats opgemaakt het volgende drietal: *DDs. H. Uden Masman*, pred. te Meppel, *I. P. Stricker*, pred. te Dordrecht, en *J. P. de Keijser*, Predikant te Arnhem.

— De heer *Jurling*, Fransch kostschoolhouder te Dordrecht, is benoemd tot hoofdonderwijzer aan de landhuishoudkundige school te Haren.

— De Gemeenteraad van Groningen heeft besloten, dat de najaarskermis dit jaar niet zal worden gehouden, omdat eene kermis zoo ligt aanleiding kan geven tot het uitbreken der cholera. Bij de beraadslagingen in den Raad over deze zaak, zeide de heer *de la Faille*, dat hij vreesde dat de cholera te Groningen erg zou worden, zoo die ziekte zich daar mogt verbreiden. Hij had voor die vrees twee redenen: 1o schijnt de cholera dit jaar zeêr kwaadaardig te zijn en overeen te komen met die, welke in 1832 te Parijs heeft gewoed; het aantal dooden toch bedraagt meer dan de helft der aangetasten, terwijl in vorige jaren van de 100 gevallen slechts 40 doodelijk waren. De kwaadaardigheid der ziekte te Rotterdam blijkt ook uit den ongelukkigen afloop en den spoedig volgenden dood der aangetasten en nu vreest hij, dat zij hier even kwaadaardig zou worden. Dat die ziekte overigens in dit ver gevorderde jaargetijde nog kan komen, bewijzen de jaren 1832 en 1833, toen ze eerst in September en October verscheen. Eene tweede reden, waarom hij vreest, dat de cholera hier zeer kwaadaardig zou worden, ligt in den toestand der menschen, vooral van de geringere klasse, op welke toch die ziekte het zwaarst drukt; deze menschen zijn ontzenuwd door gebrek aan voedsel, vooral van vleesch, waarvan de prijs, tengevolge van den vrijen uitvoer, zeer hoog is.

— In de Hoofdvaart alhier is in den nacht van 21 op 22 dezer een vaartuig met zand geladen over zijde gezakt en vol water geloopen. De schipper, door het schrijen van een zijner kinderen wakker geworden, had even den tijd, om zijne vrouw en zes kinderen te redden.

— Tusschen de besturen van Assen en Meppel zijn op nieuw onderhandelingen geopend over het aanleggen van een tweede trekschuitenveer.

— Te Smilde kwam voor eenige dagen eene oude vrouw, die twist met hare dochter gehad had, bij den Burgemeester, om hare dochter wegens diefstal aan te klagen; men deed onderzoek bij de dochter, die, op hare beurt, in toorn ontstoken, ettelijke diefstallen van hare moeder aan het licht bragt, en daaronder eene van een zilveren oorijzer; het oorijzer is in beslag genomen en schijnt inderdaad gestolen te zijn. De aan de dochter te laste gelegde diefstal is op zijn minst genomen zeer twijfelachtig.

— Het bestuur van het IXe landhuishoudkundig congres heeft bij den Raad der gemeente Assen en de Staten dezer Provincie subsidien aangevraagd, ten einde dat congres zooveel mogelijk op te luisteren. Het bestuur heeft tot het houden van eene algemeene tentoonstelling van producten en werktuigen van landbouw en vee etc. besloten, en daartoe de zamenwerking van het bestuur van het Genootschap ter bevordering van den landbouw in deze Provincie verzocht, hetwelk in deszelfs onlangs gehoudene vergadering heeft bepaald, dat de in het volgende jaar van wege hetzelve te houdene tentoonstelling zal plaats hebben te Assen, bij gelegenheid van het congres.

— Men verneemt, dat een detachement dragonders, sterk 1 officier, 16 onderofficieren en manschappen en 18 paarden, bestemd voor Groningen, den 25 te Meppel, den 26 te Diever en den 27 te Assen zal aankomen.

— Naar men ons berigt, zal de inspectie van de verlofgangers der Nationale Militie in dit gewest plaats hebben, te Meppel den 17, te Hoogeveen den 18, te Emmen den 20 en te Assen den 22 Oct. e. k.

— Z. M. heeft goedgekeurd het beroep van een predikant, uitgebragt door den kerkeraad der Hervormde gemeente te Woltersum, op *T. Adriani Hoen*, Predikant te Emmen.

— Tot Manhigim der Israëlitische Ringsijnagoge te Assen zijn door de Hoofd-commissie voor de zaken der Israëlieten benoemd *J. van Oosten*, *S. S. Cohen* en *G. D. Cohen*, vroeger deze betrekkingen reeds zes jaren hebbende waargenomen. Het schijnt, dat deze benoeming in strijd is met de voordragt van het bestuur der Hoofd-sijnagoge te Meppel, door hetwelk *J. M. Lezer*, *S. van Oosten* en *S. S. Cohen* zouden voorgedragen zijn.

* **Ambt Hardenbergh, 22 Sept.** In eene vergadering van den gemeente-raad, gisteren gehouden, is o. a. besloten, de post op de begrooting uitgetrokken voor het salaris van den gemeente-ontvanger in evenredigheid van *vijf* tot *drie* te verminderen. — Deze vergadering leverde vervolgens nog belangrijke discussien op. Het weder in te voeren schoolreglement in behandeling zijnde genomen, werd er voorgesteld, art. 1 van het ontwerp, hetgeen de schoolpligtigheid der kinderen bepaalde van 5 tot 12 jaar, te veranderen en te stellen van 6 tot 10 jaar. Dit voorstel, door den voorzitter en eenige leden hevig bestreden wordende, waardoor het belangrijke van het onderwerp, bijzonder in de twee laatste jaren, alsmede van het te nemen besluit uitkwam, verkreeg men eindelijk, dat er een *amendement* werd voorgesteld, om de schooljaren dan te bepalen van *zes* tot *elf* jaar. Dit *amendement* werd met *acht* tegen *drie* stemmen *aangenomen*.

Coevorden, 20 Sept. Gisteren heeft een stroope te Euringe, 2 uren van hier, op de jagt zijnde, zekeren *Martens*, die achter een boschje van zijnen arbeid uitrustte, voor eenig wild aangezien, daarop geschoten en den ongelukkige in het voo hoofd getroffen. Eenige hagels moeten hem in het hoofd doorgedrongen zijn. Zoo spoedig mogelijk is er heelkundige hulp aangewend; er schijnt echter geen gevaar te bestaan. (*Hand.bl.*)

Donkerbroek, 22 Sept. Heden morgen te 10 uur is het huis, bewoond door de wed. *K. A.* te Wijnjeterp, geheel afgebrand; de geheele inboedel is eene prooi der vlammen geworden, behalve eenig goed uit de kast en de kist van den knecht, die ongelukkig met de wed. naar de weekmarkt te Gorredijk was. Drie kalveren en een varken zijn mede verbrand; het huis behoorde aan den heer *Pel* te Dragten en was tegen brandschade verzekerd, de inboedel niet.

Smilde, 22 Sept. De markt gisteren hier gehouden was niet bijzonder druk bezocht. Runderen waren er weinig, naar andere jaren gerekend, aangebragt. Ook werden er geene hooge prijzen voor bedongen: *f* 80 à *f* 85 was de hoogste prijs. Varkens en Schapen waren er vrij talrijk en daarin was nog al redelijk handel en ook met goede prijzen. Paarden waren er ter verkoop niet. Overigens was er eene menigte menschen.

Meppel, 21 Sept. De gisteren hier gehouden najaarsmarkt was druk bezocht. Er waren 332 paarden, 185 veu-

---

vindt men nog den stijl terug, eigen aan dat gedeelte van Afrika, waaraan zij hunnen oorsprong ontleenen. Boven de nederige woningen, steekt de verblijfplaats uit van den ondernemer, die bijna altijd in het midden van zijne werkplaats komt wonen. Hij zorgt voor de voedingsmiddelen, hij slaat den arbeid gade, hij regelt en verdeelt het werk en zijne woning is door de magazijnen, stallen en al de gebouwen ten algemeenen nutte, omgeven.

Deze dorpen zijn het punt van vertrek van den weg, die moet leiden tot de plaats, waar de reusachtige, gevelde boomstammen op den grond liggen. Deze hoofdweg heeft evenwel vertakkingen. Soms groeit de acajou op zich zelf staande en verheft zich te midden van boomen van mindere soort. Ook daar wordt hij door den bijl vervolgd en gekapt, en om hem op den weg te brengen, is het noodig door het woud een dwarsloopenden weg aan te leggen. Eerst hakken de werklieden de struiken af met een soort van hakmes, waarmede zij zeer behendig weten om te gaan; daarna nemen zij den houthakkersbijl weder ter hand en de boomen zijgen langs den eens bepaalden weg ter aarde; ten slotte voltooit de vlam het werk van hakmes en bijl. Over de nog haast asch der vernietigde gewassen laat men de rolwagen gaan; met buskruid verbrijzelt men de rotsblokken, die den weg versperren; met houweelen en zware hamers wordt de gelijkmaking voltooid. Dit werk moet tegen de maand December geëindigd zijn. (*Vervolg hierna.*)

ALLERLEI.

Op eene diligence tusschen Marseille en Toulon heeft het volgende tragisch-komieke voorval plaats gehad: Een jong meisje, dat in den wagen zat, begon eensklaps te schreeuwen en klaagde over pijn, die overeenkomst had met scherpe steken in hare voeten: ondertusschen liet zij uit schroomvalligheid na, om de oorzaak in den wagen nader te onderzoeken. Toen begon ook een jongman te schreeuwen, en daar deze minder kiesch was, had hij spoedig een koud en vochtig dier gegrepen dat hem aan de kuit zat — het was een bloedzuiger! Thans liet men stilhouden, steeg uit den wagen en begaf zich in een huis. Hier vond het jonge meisje zeventien bloedzuigers, die op hare beenen gekropen waren, en de jongman zes. Bij nader zoeken in de diligence ontdekte men nu, dat één der reizigers een glas met bloedzuigers bij zich had, hetwelk zoó slecht toegedekt was, dat die dieren er uit kruipen konden. Het meisje bevond zich in een' zeer opgewonden toestand der zenuwen, en een ontboden arts liet haar bij de zeventien bloedzuigers nog zestien anderen zetten — tot bedaring!

DE VETTE SNAPS.

Een boer trad in eene apotheek en verzocht een weinig maagelixer, daar hij zich niet wel gevoelde: de bediende greep echter in de haast naar de verkeerde flesch en gaf hem boomolie in plaats van den verlangden maagdrank. De boer liet het aangeboden vocht naar binnen glippen en wischte zijne lippen af. „Nu? heeft het gesmaakt?" vroeg de bediende. — De boer smakte met den mond en zweeg. „Nog eentje drinken?" vroeg de andere weder. „Né, dankie," gaf de boer ten antwoord, „hij is wel wat te vet!"

DE PROCLAMATIE

Toen in het jaar 1814 de Engelschen, onder Wellington, in het zuidelijk Frankrijk drongen, trachtte de Magistraat eener kleine stad de inwoners tegen den vijand op te ruijen door de proclamatie, waarin het onder anderen heette: „Zij zullen komen om alles te verwoesten en het zwakke geslacht te mishandelen!" Toen de wreedaardigen echter deze voorspelling na hunnen inval onvervuld lieten, vroeg eene vurige Française op zekeren dag zeer naïf: „Maar mon Dieu! wanneer zal men dan beginnen te mishandelen?"

—

De heiligspreking te Rome is weder begonnen. Den 21 Aug. is de Jesuit Johannes de Britto in de St. Petersbasilica met veel plegtigheid heilig verklaard, en in deze maand zal de Jesuit Andreas Bobola volgen. Deze is te Sandomir in Polen geboren, en werd in Wilna jesuit. Hij trachtte in Rusland velen tot het R. K. geloof te brengen, en verwierf den naam van *venator animarum*. De Russische soldaten maakten een einde aan zijn bekeerings ijver, en Bobola stierf den marteldood. Men is derhalve wel overtuigd dat hij heilig is, maar men wil dit wereldkundig hebben.

—

In het officiele blad der Belgische regering, den *Moniteur*, van den 17 dezer, leest men, dat het Belgische rijks-archief dezer dagen verrijkt is met een stuk van groote waarde, een door Balthasar Gerards, den moordenaar van Prins Willem I van Oranje, eigenhandig geschreven verhaal van dien moord. Dit stuk is in handen geweest van bevoegde beoordeelaren hier te lande, maar deze, schoon de oudheid van het stuk erkennende, hebben op goede gronden gemeend het niet anders te kunnen beschouwen dan als een gelijktijdig afschrift der oorspronkelijke confessie van Balthasar Gerards, wier inhoud algemeen bekend is.

lens, 289 kalfde-, 123 guste- en vette koeijen en 42 stuks jong vee ter verkoop aangevoerd. De handel was over het geheel levendig en er werden goede prijzen bedongen. Alleen de handel in paarden was gering. Voor veulens werden daarentegen even als voor de runderen, goede prijzen besteed.

REGTZAKEN.

Den 23 dezer is *H. R.*, arbeider te Assen, door het Hof in appèl, op grond van ongenoegzaam bewijs, vrijgesproken van de beschuldiging van het stelen van eene korf met bijen; ook bij de Regtbank was hij ter dier zake vrijgesproken.

Denzelfden dag is bij het Hof behandeld de zaak van *W. J. P.*, arbeider te Ruinen, beschuldigd van het stelen van een korf met bijen bij nacht in de aanhoorigheid van een bewoond huis. Er zijn twee getuigen gehoord. Het Hof heeft den beklaagde veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van anderhalf jaar, met aanmeming, dat de diefstal niet in de aanhoorigheid van een bewoond huis heeft plaats gehad.

Den 21 dezer is door de Regtbank veroordeeld: *L. H. K.*, arbeider te Hoogeveen, wegens diefstal van eenige appelen, tot een jaar gevangenisstraf. — *R. D. B.*, boerenknecht te Roswinkel, wegens beleediging met woorden van bedienende beambten, tot *f* 20-„ boete. — *H. R. V.*, landbouwer te Gasselterboerveen, wegens het laten losloopen van een hond zonder kruisbungel tot *f* 10-„ boete. — *D. B.*, arbeidster te Meppel, wegens laster tot eene maand gevangenisstraf en *f* 25-„ boete. — *H. S.*, oud 14 jaren, wonende te Hoogeveen, is vrijgesproken van de beschuldiging van diefstal van turf.

INGEZONDENE STUKKEN.

Ofschoon wij ons niet verpligt gevoelen op elke uitnoodiging te antwoorden, willen wij toch het schrijven van *B* uit A in een dagblad dezer Provincie van den 14 dezer niet onbeantwoord laten. — Die schrijver voelt zich geroepen, zedelessen op hoogen toon uit te deelen; tot zijne gerustistelling diene, dat hetgeen wij hebben medegedeeld, rust op verklaringen van oor- en oog-getuigen, die alle vertrouwen verdienen.

B. beschuldigt steller dezes verder, onvoorzigtig de eer der bedoelde ambtenaren, aangerand te hebben — maar hij weet niet, uit welken hoek de wind waait, want de standplaats van den bedoelden ambtenaar is nog al eenige uren van Emmen verwijderd. Zijne conclusie is daarom zeer ondoordacht, zeer onvoorzigtig.

'tWas ons doel niet, eenigen blaam te werpen op rijks ambtenaren. — Wij achten hen evenzeer als andere onzer medeburgers, wanneer zij trouw hun pligt waarnemen, en, zonder aanzien van persoon, maar ook *zonder vexatie*, de rijks wetten toepassen. — En dit is algemeen zoo in onze woonplaats, en een aantal commiezen, die hier vroeger hunne standplaats hadden, kunnen getuigen, dat zij hier steeds met achting, met welwillendheid zelfs behandeld zijn.

Maar als commiezen vexatoir handelen, wanneer zij, in plaats van alleen op *wezenlijke overtredingen*, op *abuisen* letten, en de ingezetenen als het ware trachten te *vangen*, — wanneer zij de *nietigheid* der overtredingen bij 't Proces-verbaal door *hatelijkheden* trachten te verzwaren, dan verdienen zij de verachting hunner medeingezetenen, dan wekken zij haat en wrevel tegen de regering bij de onkundige menigte op.

Nog ongelukkiger is het, wanneer commiezen onbepaald gehoorzamen aan de bevelen van Rijks-ontvangers, die even onkundig zijn als bezield met een onberaden dienstijver, en, die zoo 't schijnt, niets op het oog hebben, dan naam en daardoor promotie te maken. — Maar 't is altijd geen heilig vuur, dat op het altaar brandt. Wij hebben ontvangers gekend en gelooven dat ze er nog zijn — die zeer ijverden voor de schatkist — maar niet minder voor hun eigen beurs — ook wel ten koste der schatkist. — Wij althans vermoeden, dat alleen om de *centen* er zooveel duizenden en nogmaals duizenden van die zoogenaamde bakceduls worden geschreven. — Wij herinneren, dat zeker controleur een vroeger ontvanger — die deze ook veel zou hebben afgegeven, verbood ze meer af te geven — de dienst moet er dus niet bij lijden, 't welk ook trouwens algemeen bekend is, en daarom gelooven wij, dat de superieure ambtenaren, in 't belang der schatkist, hierop wel eens wat mogen toezien.

En nu ten slotte, 't schijnt dat er in *A.* zijn, die veel sympathie voor commiezen hebben, wij gevoelen dit alleen voor eerlijke niet voor vexerende ambtenaren. — Maar wij hebben medelijden met ingezetenen, die zware boeten betalen moeten, zonder 's rijks schatkist benadeeld te hebben of zonder het kennelijke doel te hebben, die te willen benadeelen.

Wij keuren het zeer af, dat men de weldadigheid aan banden wil leggen, door te willen beletten het ter berde halen van brandstoffen voor behoeftigen, vooral in een tijd, dat wegens duurte der levensmiddelen de nooden van deze groot zijn.

B..... *T.*

Correspondentie.

Het ingezonden stuk uit Coevorden over de weide *de Holvert* in een volgend nummer. — Een ingezeten uit Coevorden wijst op de morsigheid der straten en van vele woningen van de behoeftigen aldaar, en meent, dat vooral in de tegenwoordige tijden daarop door het bestuur dient te worden toegezien.

ADVERTENTIEN.

Assen, 19 September 1853.
Heden beviel voorspoedig van eene Dochter Vrouwe S. L. WESTRA, geboren van HOLTHE.

DRIEMAANDELIJKSCHE COLLECTE

voor de HERVORMDE ARMEN, in den loop der volgende week.

Assen, 24 Sept. 1853.
E. K. J. BERTLING, *Boekh. Diaken.*

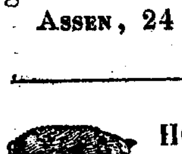

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Westerbork* maken bekend, dat de eerste alhier te houden

JAARMARKT invalt op

VRIJDAG, DEN 30 SEPTEMBER E.K.

Westerbork, den 15 September 1853.
Burgemeester en Wethouders voornoemd,
S. J. OOSTING,
J. T. KIJMMEL, l. s.

DOOR VERTREK NAAR ELDERS

tegen November e. k., wordt een **kompleten plattelands APOTHEEK** UIT DE HAND TE KOOP aangeboden te *SMILDE*, door H. JASPERS, die verkiezende kan men mogelijk het **HUIS** er bij huren.

Ten overstaan van Mr. C. DE RANITZ en Mr. J. J. CREMERS, Notarissen te *Groningen*, zullen ten verzoeke van den Heer J. H. de GRIJS, te *Assen*, op

MAANDAG DEN 3 OCTOBER 1853,

DES VOORMIDDAGS PRECIES TE 10 UUR,

ten Huize van den Kastelein H. J. BAKKER, te *Marum*,

PUBLIEK WORDEN VERKOCHT:

I. Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, get. no. 149, met de VASTE, ALTIJDDURENDE EN IN ALLE LINIëN VERERVENDE BEKLEMMING van de onder de Behuizing behoorende *Landerijen* en *Gronden*, te zamen groot 35 Bund., 16 R., 70 E., genoemd *DE OOSTER LINDE*, staande en gelegen te *Marum*, doende jaarl. op Midw. tot huur *f* 120—00.

II. P. m. 10 B. **VELDGROND**, ten Oosten van No. 1.

III. P. m. 10 B. **DITO**, ten Noorden van No. 2.

IV. P. m. 10 B. **DITO**, ten Noorden van No. 3.

V. 4 B. **DITO**, ten Oosten van No. 4.

VI. 5 B. **DITO**, ten Noorden van No. 4.

VII. 5 B. **DITO**, ten Noorden van No. 4.

VIII. 5 B. **DITO**, ten Noorden van No. 4.

IX. 5 B. **DITO**, ten Westen van No. 4 en 8.

X. Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, get. No. 148, met de VASTE, ALTIJDDURENDE EN IN ALLE LINIëN VERERVENDE BEKLEMMING van de *Landerijen* en *Gronden*, onder de Behuizing voor het vervolg zullende behooren, te zamen groot 30 B., 76 R., 80 E., genoemd *HET CORPUS DE LINDE*, staande en gelegen als voren, zullende jaarl. op Midw. tot huur doen *f* 100—00.

XI. Eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, get. No. 146, met de VASTE, ALTIJDDURENDE EN IN ALLE LINIëN VERERVENDE BEKLEMMING van de *Landerijen* en *Gronden*, onder de Behuizing voor het vervolg zullende behooren, te zamen groot ongeveer 41 B., 95 R., 30 E., genoemd *DE WESTER LINDE*, staande en gelegen als voren, zullende jaarl. op Midw. tot huur doen *f* 120—00.

XII. Een **ARBEIDERS HUISJE**, get. A 61, met **ERF**, **TUIN**, **BOUW-** en **VELDGROND**, te zamen groot 2 B., 23 R., 30 E., gelegen als voren.

XIII. 8 B., 35 R., 90 E. **BOUWLAND**, gelegen als voren.

XIV. 8 B., 20 R., 70 E. **VELDGROND**, gelegen als voren.

XV. 7 B., 27 R., 40 E. **VELDGROND**, gelegen als voren.

XVI. 40 R., 20 E. **BOSCHGROND**, gelegen als voren.

XVII. 1 B., 95 R., 70 E. **BOSCHGROND**, gelegen als voren.

XVIII. Een **GESTOELTE**, bevattende onderscheidene **Zitplaatsen** in de Kerk te *Marum*.

Om te aanvaarden de Behuizingen van perceel 1, 10, 11 en 12 op den 1sten Mei, de Landerijen op den 12den Maart, het Gestoelte den 1sten Augustus 1854.

Mr. C. de RANITZ, Nots.
Mr. J. J. CREMERS, Nots.

Ten overstaan van Mr. C. de RANITZ, Notaris te *Groningen*, zal ten verzoeke van de Erven wijlen den Hoog WelGeb. Heer B. F. W. Baron van WESTERHOLT, Heer van *Hackfort* en *Ter. Heijl*, op

MAANDAG, DEN 17 OCTOBER 1853

EN VOLGENDE DAGEN,

TELKENS DES VOORMIDDAGS TE 10 UUR,

ten Huize van de Wedw. M. J JUURSEMA, te *Leek*,

PUBLIEK WORDEN GEVEILD:

Het uitgestrekte **LANDGOED**, de Havezate

TER HEYL,

gelegen onder de Gemeente *Roden*, Provincie *Drenthe*, en Gemeente *de Leek*, Provincie *Groningen*, ruim een uur van den Straatweg van *Groningen* naar *Leeuwarden* en drie uren van eerstgenoemde Stad, bestaande in: een zeer goed onderhouden **HEERENHUIS** met 8 BENEDEN- en BOVENKAMERS, benevens eene ZAAL, PROVISIEKAMERS, BADKAMER, KEUKEN, KELDER, STALLEN, KOETSHUIS en SCHUUR, KOETSIERS- en TUINMANSWONING, ruime **BANK** in de Kerk te *Roden*, prachtigen **TUIN** met DRUIVENKAST en uitmuntende VRUCHTBOOMEN, riante Vischrijke WATERPARTIJEN, diverse **BOERENPLAATSEN**, en **DAGHUURDERSWONINGEN**, aanzienlijke **BOSSCHEN** met EIKEN-, BEUKEN- en DENNENLANEN, **BOUW-** en **WEIDELANDEN**, **VELD-** en **VEENGRONDEN**, doorsneden met VAARTEN en KANALEN, die in een onmiddellijk verband staan met het openbaar vaarwater, naar *Groningen*, *Leeuwarden*, enz., onvervankelijk ruim 1700 Bunders groot, waardoor of langs ligtelijk de gewenschte Spoorweg van *Leeuwarden* op *Groningen* zal gelegd worden.

Het Heerenhuis zal kunnen worden bezigtigd op Maandag den 3den, Donderdag den 6, Maandag den 10den en Donderdag den 13den October 1853, telkens van des voormiddags 10 tot des namiddags 4 uur, op Bewijzen van Toegang, te verkrijgen bij den ondergeteekenden Notaris te *Groningen*, en bij P. KIELSTRA, nagenoemd, tegen betaling van 25 Cents.

De veiling der voorschrevene Goederen zal plaats hebben in perceelen, in verschillende massa's en in generale massa. De dag en het uur van den Toeslag zal nader worden bekend gemaakt.

De CATALOGUS der Goederen zal op den 1sten October 1853 verkrijgbaar zijn, tegen betaling van 25 Cents, ten Kantore van Mr. C. DE RANITZ, te *Groningen*, van Mr. W. H. TAAIJ, te *Arnhem*, van den Heer P. PRAETORIUS, te *Amsterdam*, en bij P. KIELSTRA, op den Huize *Ter Heyl*, en nadere informatiën bij de beide eerstgenoemde Notarissen; doch alle aanvragen franko.

Mr. C. DE RANITZ, Nots.

DE ERVEN HENDRIK VINK TE SMILDE

zijn voornemens ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris

PUBLIEK TE VERKOOPEN

Eene nette en ruime **BOERENBEHUIZINGE**, benevens **ARBEIDERSWONING**, voorts **BOUW- GROENLANDEN** en **VELDGRONDEN**, groot te zamen zes en twintig Bunders, vijf Roeden en negentig Ellen, alles in eenen opstrek te *Hooge Smilde*, aan den Straatweg gelegen, en bij JAN VI[illegible] aldaar in gebruik.

Deze **verkooping** zal plaats hebben te *Hooge Smilde*, ten huize van de Weduwe L. FLEDDERIUS, op

VRIJDAG DEN 7 OCTOBER 18[illegible]

DES MIDDAGS TE 12 URE TE BEGINNEN.

H. H. VAN LIER.

NAGEKOMENE BERIGTEN.

Gisteren is bij de regtbank behandeld de zaak van H. H. K., landbouwer te Ruinerwold, beschuldigd van opligting van zijn broeder J. H. K. Uitspraak woensdag e.k.

— Heden heeft de heer *Schiffer*, substituut-officier alhier, als zoodanig den eed bij het Hof afgelegd.

BURGERLIJKE STAND.

Assen, 16—23 Sept. Bev. H. C. Eilbracht, geb. Schuts[illegible] van z; L. Eggens, geb. Lunshof, van z. — Overl. T. Kos[illegible] vr. gesl. 11 m. 19 d.

MARKTBERIGTEN.

GRONINGEN, 23 Sept.

Tarwe, Jarige	70	N.pd. *f* 0.00		Boekweit, zand	65	N.pd. *f* [illegible]
„ N. Oml.	68	„ „ 11.00		„ „	67	„ „ [illegible]
dito.	70	„ „ 11.50		„ veen	64	„ „ [illegible]
„ „ Old.	68	„ „ 10.75		„ „	66	„ „ [illegible]
„ „ „	70	„ „ 11.25		Paardeboonen.. *f*		7.50 à [illegible]
Rogge, N. Inl.	66	„ „ 8.30		Groene Erwten. „		9.00 à [illegible]
„ O. „	68	„ „ 8.70		Graauwe „ „		10.00 à [illegible]
„ „ „	70	„ „ 9.10		Koolzaad .. *f*		12.75 à [illegible]
Haver. N. dikke	40	„ „ 3.40		Gort, grove . „		10.00 à 00.00
„ „	50	„ „ 4.15		Gort, parel . „		13.00 à [illegible]
„ Voer	35	„ „ 0.00		Olie, raap per vat		[illegible]
„ „	40	„ „ 3.45				à 00.00
„ Zwarte	35	„ „ 2.95		Raapkoeken...		[illegible]
„ „	40	„ „ 3.40		Lijnkoeken....		00.00 à 00[illegible]
Garst, N. wint.	54	„ „ 6.20		Boter $\frac{1}{4}$ ton...		[illegible] à 00[illegible]
„ „ „	56	„ „ 6.50		Boter $\frac{1}{8}$ „		à 00[illegible]
„ „ zomer	54	„ „ 5.70				
„ „ knob.	60	„ „ 0.00				

Door meerder vraag en geringe aanvoer van alle granen [illegible] genoteerde prijzen wel te bedingen. Zaden niet dan [illegible] verkoopen.

ASSEN, 22 Sept. Rogge *f* 8,25, *f* 7,80, *f* 7,75. Boekw[illegible] 6,75, 6,50, 6,00. Boter 85 a 80 ct. het Ned. pd. Aardap[illegible] *f* 2,25 à *f* 1,75. Prijs van het brood *f* „-62 de 6 N. ℔

COEVORDEN, 19 Sept. Rogge *f* 8.25. Boekweit *f* 6.00. Boter Ned. pd. 70 ct. Zetting *f* 0.00.

MEPPEL, 22 Sept. Rogge, f 8,00 à f 8.60; Boekweit, f [illegible] *f* 7.60; Boter $1\frac{1}{2}$ Ned. pd. f 1,25 à f 1,40. Boter per $\frac{1}{8}$ [illegible] f 18,00 à *f* 19.50. Zetting f 0.62.

AMSTERDAM, 21 Sept. TARWE en ROGGE ruim prijshoudend. — TARWE in Entr.: 126 ℔ Holsteinsche *f* 380 aan [illegible] Zaan: in Cons.: 127 ℔ bonte Poolsche *f* 410, 415; 130 ℔ [illegible] *f* 430; 128, 129 ℔ dito *f* 412, 416. — ROGGE: 120, 12[illegible] Odessa *f* 250, 256; 116, 117 ℔ nieuwe Archangel *f* 247, 2[illegible] 116, 117 ℔ oude Gedroogde *f* 237, 240. — GARST hoo[illegible] verkocht, 100 ℔ Oostvriesche Winter *f* 194. — HAVER [illegible] handel. — BOEKWEIT slap en zonder omgang. — KOOLZAAD prijshoudend; op 9 v. Olie in Sept. en Oct. £ [illegible] Nov. en April £ 73. — LIJNZAAD traag in een doen; [illegible] ℔ Calcutta *f* 325. — RAAPOLIE iets aangenamer; [illegible] Dec. *f* 40,50; Vlieg. *f* 39,25; 1o Oct. *f* 39.25; Nov. *f* $40\frac{5}{8}$; op [illegible] *f* $40\frac{5}{8}$; Mei *f* 41. — LIJNOLIE meer gevraagd en hooger; [illegible] 6w *f* 31,75; Vliegend *f* 30,75; 1o Oct. *f* 30,50, 75; Nov. [illegible] Maart *f* 30,50; April *f* 30,50, 75; Mei *f* 30,75. — HENNEPOLIE op 6w. *f* 39,75: Vliegend *f* 38,75. — RAAPKOEKEN per 1040 stuks *f* 82 a 86. — LIJNKOEKEN per 104 st[illegible] *f* 11 a 13,50.

GRAANPRIJZEN en BROODZETTINGEN.

De gemiddelde prijzen der Rogge en Boekweit op de nagen[illegible] weekmarkten, gedurende de eerste helft der maand Sept. l.l., hebben bedragen per mudde: *Assen*, Rogge *f* 8.12[5]. Boekweit [illegible] *Coevorden*, Rogge *f* 8.50. Boekweit *f* 7.25. *Hoogeveen* [illegible] *f* 8.56. Boekweit *f* 6.95. *Meppel* Rogge *f* 8.24. Boekweit *f* 7.[illegible]

De zetting van de 6 Ned. ℔ roggebrood is laatstelijk b[illegible] *Coevorden* 59 cent. *Hoogeveen* 61 cent. *Meppel* 60 cent.

Assen, 20 Sept. 1853.

221ste STAATS-LOTERIJ. DERDE KLASSE.

2de Lijst. No. 15108 *f* 5000. No. 10370 *f* 1250. Nos. 7325, 10321 en 19815 ieder *f* 1000. Nos. 6374, 7136, 12783 en 13544 ieder *f* 400. Nos. 4215, 9992, 13143 en [illegible] ieder *f* 200. — 3de Lijst. No. 18091 *f* 2500. No. 4670 [illegible] Nos. 538, 1312 en 9619 ieder *f* 400. Nos. 7382, 15166 [illegible] en 19942 ieder *f* 200. — 4de Lijst. Nos. 11313 en 90[illegible] *f* 1000.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM, 23 Sept. 1853.

			GEBLEVEN.					GEB[illegible]
Nederl. W. S.	$2\frac{1}{2}$	pct.	$62\frac{1}{8}$		*Polen.* Oblig.	4	pct.	[illegible]
„ „	3	„	$75\frac{1}{8}$		*Spanje.* Oblig.	1	„	[illegible]
„ „	4	„	$94\frac{1}{4}$		Obligatiën	3	„	[illegible]
Amort. Synd.	$3\frac{1}{2}$	„	$93\frac{1}{4}$		Binnenl.	3	„	[illegible]
Handelm.	$4\frac{1}{2}$	„	$128\frac{1}{2}$		Amortisable			
O.I. Leening	4	„			Bewijz. Coup.			
Aand. Holl. Spoorw.					*Oostenrijk*,			
Aand. Rijn Sp.	$4\frac{1}{2}$	„			Oblig. Goll	5	„	[illegible]
Haarl. Meer	5	„			„ „	4	„	[illegible]
Rusl. Ob. Hope	5	„	108		„ Metal.	5	„	[illegible]
Dito 1828/29	5	„	$107\frac{1}{2}$		„ „ N.	5	„	[illegible]
Cert. 1831/33	5	„	$98\frac{1}{4}$		„ „	$2\frac{1}{2}$	„	[illegible]
Dito 1840	4	„	$92\frac{3}{4}$		*Belgie*, Cert.	$2\frac{1}{2}$	„	[illegible]
Dito Stieglitz	4	„	$91\frac{1}{2}$		Rothschild	$2\frac{1}{2}$	„	[illegible]
Ins. in Assign.	6	„			*Portug.*, Lond.	5	„	[illegible]
Cert. van dito	6	„	$74\frac{5}{8}$		„	4		[illegible]
					Amerika Bank-Act.			

Ter BOEK- en COURANTDRUKKERIJ van M. T. Sz. GRATAMA, te Assen.